

Sarkis Hatspanian: BAĞIMSIZ ERMENİSTAN CUMHURİYETİ 25 YAŞINDA !

Posted on 21/09/2016

Birkaç sene öncesiydi... Facebook sayfamda Ermenilerle ilgili bir paylaşımda bulunmuş, uygarlığın beşiği kadim Ermenistan topraklarında yüzyıllar boyu eşsiz bir uygarlık, onlarca devlet yaratmış olan halkımın bilinmeyen tarihlerden bu yana oluşmuş ortak karakteristiğini vurgulamak anlamında yazımı “KALİTE ASLA TESADÜF DEĞİLDİR” sözleriyle noktalamıştım.

Kendisini “Türk aydını” olarak tanımlayan biri nedendir bilmem bu yakıştırmama içerlemiş olarak özelime uzun uzadıya bir mesaj yollamış ve “tüm halklar ve insanlar aynı özelliklere sahiptir, Ermeni halkının insanları diğerlerinden daha kaliteli veya kalitesiz değildir” diye sitemde bulunmuştu. Ona, günlerden birgün yolu olur da Yerevan’a düşerse onu “Allah’ın hakkı 3’tür” hesabına, sadece 3 yere götürmek istediğimi ve oraları ziyaretinden sonra büyük bir vicdan ve gönül rahatlığıyla seve seve kendisini dinlemek istediğimi ve gereklyse büyük bir sabırla tartışabileceğimizi yazmış ve bana ulaşabilmesi için kişisel verilerimi iletmiştim.

O kişi, bundan tam 3 hafta önce bir haftalığına Yerevan’a gelmişti, oteline yerleşir yerleşmez

hemen beni arayarak, mümkünse benimle birlikte yıllar önce ona yazmış olduğum sözkonusu o 3 yeri görmek istediği ricasında bulunmuştu. Ertesi sabah erkenden buluştuk... onu önce Sardarabat'a⁽¹⁾ (soykırım mağduru bir avuç Ermeni yetiminin 1918 mayısında eşsiz bir direniş göstererek, düzenli Türk ordularını bozguna uğratıp arkalarına bile bakmadan kaçmalarının hemen ardından bağımsız Ermenistan Cumhuriyeti'nin ilân edilmesinin sağlandığı yer) ve oradaki "Ermeni Etnografyası ve Ulusal Mücadele Tarihi Müzesi"ne⁽²⁾ götürdüm. Gördükleriyle, duydukları sonrasında kafası allak-bullak olmuştu.

Daha sonra Yerevan'da, dünyanın hiç ama hiçbir ülkesinde eşi bulunmayan, Ermenice harflerin kâşifi olarak bilinen Mesrop Maştots'un adını taşıyan, 17.000 adet el yazısı ve 300.000'in üzerinde arşiv belgesi içeren "El yazmaları Enstitü-Müzesi" Ermenice kütüphane anlamına gelen Matenadaran'ı⁽³⁾ ziyaret ettik. İçeride gördükleri ve edindiği bilgilerden sarhoş olmuş şahsa, müzenin girişinin tam ortasında ve sağ ve sol tarafındaki tarihte 8

önemli Ermeni (Mesrop Maştots, Goryun, Movses Khorenatsi, Mkhitar Goş, Frik, Toros Roslin, Grigor Tatevatsi, Anania Şirakatsi)⁽⁴⁾ insanının detaylı biyografisini anlattıktan sonra bana "bugün bu kadarla yetinelim, tüm bunları sindirebilmek için zamana ihtiyacım var" dedi. Onu çok iyi anlıyordum, kendisini Türk olarak tanımlaması yetmezmiş gibi, bir de "aydın" olma vasfının ağırlığı altında ezildiğinin bizzat şahidi oluyordum.

Ertesi gün yeniden buluştuk ve onu Yerevan'ın Malatia-Sebastia (Malatya-Sivas) mahallesinin en yüksek 3 tepesine kurulu, zaten adı da Üçtepe (Yerablur)⁽⁵⁾ olan Şehitler Mezarlığı'na götürdüm. Buranın hemen giriş kısmındaki Ermenistan'ın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu-ASALA'nın⁽⁶⁾ tüm şehitlerinin sembolik mezarlarını ziyaret ettikten sonra, önce Ermeni halk kahramanı Şebinkarahisarlı Antranik Paşa (Ozanian)'nın⁽⁷⁾ mezarını,

sonra 1991-1994 yılları arasında Karabağ özgürlük mücadelesinde⁽⁸⁾ yiğitçe düşen ölümsüz binlerce Ermeni'nin mezarlarını ziyaret ettik. Orada, aynı 1918 mayısında, yani Sardarabat'ta olduğu gibi bağımsız Ermenistan Cumhuriyeti'ni kurmayı başaran bir avuç soykırım yetimi dede ve nenelerimizin torunlarının da, onbinlerce kayıp verdiğimiz 1988 depremi, 1991'de SSCB'nin dağılmasına paralel bağımsız Ermenistan devletinin ilanının hemen ardından Azerbaycan'ın tek taraflı saldırılarına karşılık verme zorunluluğu esnasında, yer-yer bire on, bazı yörelerde çok ama çok daha fazla faşist saldırgana, benim de gönüllü olarak katıldığım⁽⁹⁾ ve bir avuç gencecik yiğidimizin müstahak olduğu cevabı vererek ölümüne kazandığımız onlarca cephe savaşları, vb. gibi daha onlarca reel olarak varolan olumsuz koşulların ağırlığının altında ezilmeden dimdik ayakta durarak, tüm bu zorlukların altından kalkmayı başararak, bağımsız Ermenistan Cumhuriyeti'ni alınımızın akıyla koruyabilmenin yanında, bir de canımız pahasına özgür ve bağımsız Dağlık Karabağ Cumhuriyeti kurduğumuzu ona elimden geldiğince anlatmaya çalıştım.

Uzun, çok uzun süren bir sessizlikten sonra da “Doğrusunu istersen, nereden bakarsan bak, 1915 sonrasında tarihin sayfalarından tümden silinmiş olmamız, belki de salt müzelik bir varlıkla yetinmemiz gerekiyordu, değil mi ?” soruma şaşkın bakışlarıyla yanıt arama çabasındaki Türk “aydınına, “Mamafih, gördüğün gibi bugün belki de kaderin bir cilvesi halinde bir yerine iki ulusal devlet sahibi olan bir halkın evlâtlarıyız işte !” deyiverdim. Ellerini beline koymuş, durduğu yerde 360

derece dönerek etrafındaki ölümsüz şehitlerimizin mezarlarına bakmakta olan kişiye hani “son dakika golü” denecek cinsten bir davranışla cebimden çıkardığım A5 çapında bir haritayı⁽¹⁰⁾ uzatarak “Bu, dünyamızın en eski haritasıdır dostum... dünyada, İ.Ö. 600 yıllarında Babil’de taşa işlenmiş bundan daha eski hiç bir harita yok. Bu haritada isimleri

geçen tüm devletlerden şimdiye dek varlığını sürdüreregelmış tek devlet Ermenistan'dır, öyleki..."

"Öyleki..." diyerek sözümü ağızımdan alıp, üstüne basa-basa "Öy-le-ki" şeklinde heceleyerek tekrarlayan Türk "aydını", gözlerini gözlerime dikerek, "Kalite asla tesadüf değildir !" diyerek yıllar önce Facebook sayfalarındaki yazımın son cümlelerini tekrarlamak durumunda kaldı.

O an ben, yıllar öncesi ona verdiğim sözü, halkımın bilinmeyen tarihlerden bu yana oluşagelmış karakteristiği sayesinde tutmuş olmanın haklı gurur ve sevincini yaşıyorken, hiç beklenmedik bir hamleyle benimle samimi olarak sarmaş-dolaş olup kucaklaşan Türk "aydını" da usulca kulağıma eğilip "Büyük bir halksınız azizim, çok büyük bir halksınız" diyerek, biz Ermeniler için yadsınmaz gerçeği açıkça ifade, daha doğrusu itiraf etmesi sayesinde, yazım boyunca onu tanımlarken kullandığım tırnak içerisindeki "aydın" sözcüğünün tırnaklarından kurtuluyor olduğunun henüz farkında bile değildi herhal !

Öyleki... yaşasın Ermenistan, bin yaşasın Hayastan !

Sarkis HATSPANIAN

Yerevan, 21 Eylül 2016

DOĞU ERMENİSTAN

<https://tarihvetoplumlar.com/sarkis-hatspanian-yazi-28-mayis-1918-olmak-veya-olmamak-sorun-bu-iste/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Sardarapat_Memorial

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Matenadaran>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Mesrop_Ma%C5%9Ftots

<https://en.wikipedia.org/wiki/Koryun>

https://tr.wikipedia.org/wiki/Horenli_Musa

https://en.wikipedia.org/wiki/Mkhitar_Gosh

<https://en.wikipedia.org/wiki/Frik>

https://en.wikipedia.org/wiki/Toros_Roslin

https://en.wikipedia.org/wiki/Gregory_of_Tatev

https://en.wikipedia.org/wiki/Anania_Shirakatsi

<https://fr.wikipedia.org/wiki/Erablur>

https://en.wikipedia.org/wiki/Armenian_Secret_Army_for_the_Liberation_of_Armenia

https://tr.wikipedia.org/wiki/Andranik_Ozanyan

https://en.wikipedia.org/wiki/Nagorno-Karabakh_War

<http://nabukednazar.blogspot.am/2011/04/karabag-her-insan-icin-bir-vicdan.html>

<http://team-aow.discuforum.info/t5085-BABIL-HARITASI.htm>